

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

6 ביוני 2016

1045

כ"ט באייר התשע"ו

עמוד

הצעת חוק הירושה (הליך חלופי לסילוק חובות מכספי העיזבון), התשע"ו-2016 1036

הצעת חוק הירושה (הליך חלופי לסילוק חובות מכספי העיזבון). התשע"ו-2016

1. בחוק הירושה, התשכ"ה-1965¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 125 יבוא:

“סימן ה'1: הליך חלופי לסילוק חובות מכספי העיזבון בלא

מינוי מנהל עיזבון ושלא בידי היורשים

הגדרות 125א. בסימן זה –

“הליך חלופי לסילוק חוב חלוט מכספי העיזבון” – הליך לגביית חוב חלוט מכספי העיזבון לפי הוראות סימן זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

ההליכים המוצעים, הן בחוק הירושה והן בחוק ההוצאה לפועל, לא נועדו להחליף את ההליך הרגיל על פי חוק הירושה – מינוי מנהל עיזבון זמני – אלא להתקיים לצדו. הליכים אלה יאפשרו, על פי המוצע, גביית חובות אך ורק מכספי החייב שנמצאים בחשבונות בנק, ולא מנכסים אחרים.

סעיפים מוצע להוסיף לפרק השישי לחוק הירושה, 1 ו-3 הקובע הוראות לעניין הנהלת העיזבון וחלוקתו, **כללי** את סימן ה'1 בנוסחו המוצע, ולקבוע בו הליך חלופי המאפשר סילוק חובות של חייב שנפטר מכספי עיזבונו המוחזקים בידי תאגיד בנקאי. מאחר שההליך המוצע אינו כולל מינוי מנהל עיזבון – הליך שכאמור נועד לטייב את חלוקת העיזבון ולמנוע קיפוח נושים ויורשים – מוצע להתנות את האפשרות להשתמש בהליך בכמה תנאים, כפי שיפורט להלן.

ראשית, מוצע כי רק נושים המנויים בתוספת המוצעת לחוק הירושה, בסעיף 3 להצעת החוק (להלן – התוספת לחוק הירושה) וכן המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, יוכלו לפעול לסילוק חובות באמצעות ההליך המוצע (ראו דברי ההסבר להגדרה “רשות” שבסעיף 125א המוצע).

נושים אחרים יוכלו לממש חובות שלא בדרך המלך על פי חוק הירושה, רק בהליך לפני רשם ההוצאה לפועל, לפי חוק ההוצאה לפועל, כמוצע בסעיף 4 להצעת החוק.

עוד מוצע כי ההליך יתבצע ישירות אל מול התאגיד הבנקאי, לאחר הליך פנימי שיתבצע ברשות ושעליו יופקד הממונה על הגבייה ברשות. יודגש כי על פי המוצע, תפקידו של התאגיד הבנקאי בהליך הוא תפקיד טכני במהותו, והוא אינו משמש גורם המפעיל שיקול דעת בהליך.

החובות שיהיה ניתן לגבות באמצעות ההליך החלופי יהיו על פי המוצע רק חובות של חייבים שנפטרו שהם חובות חלוטים (כמוסבר להלן).

לסעיף 125א המוצע

מוצע להגדיר מונחים שונים המשמשים בסימן ה'1 המוצע.

כללי החוק המוצע בזה, נועד לעגן בחוק הליך חלופי למימוש חובות מן העיזבון, בתנאים המפורטים בהצעת החוק וכפי שיוסבר להלן.

לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק הירושה), כאשר נפטר אדם וכל עוד לא ניתן לגבי עיזבונו צו ירושה או צו קיום צוואה כמשמעותם בחוק האמור (להלן – צו ירושה, צו קיום צוואה), הדרך הפתוחה לפני נושה של הנפטר המבקש לפעול למימוש חובות מן העיזבון היא לפנות לבית המשפט בבקשה למינוי מנהל עיזבון זמני בתור מעוניין בדבר, לפי סעיף 78 לחוק הירושה.

מטרת ההליך של מינוי מנהל עיזבון היא להביא לכינוס נכסי העיזבון, ניהול העיזבון, סילוק חובות העיזבון וחלוקת יתרת העיזבון בין היורשים. ואולם במקרים שבהם מדובר בחובות נמוכים יחסית, הליך למינוי מנהל עיזבון זמני כאמור לא תמיד מהווה כלי יעיל בידי הנושים, שכן העלויות הכרוכות בהליך, הכוללות בין השאר אגרת בית משפט ותשלום שכר למנהל העיזבון, עלולות לעתים על גובה החוב של הנפטר לנושה. התוצאה היא שבמקרים אלה, על פי רוב, לא ממונה מנהל עיזבון, והחובות אינם נגבים.

לאור האמור, מוצע בסעיף 1 להצעת החוק לתקן את חוק הירושה ולהעמיד לרשות נושים מסוימים – ברובם רשויות מינהליות – הגובים חובות בהליכים לפי פקודת המסים (גבייה), הליך חלופי למימוש חובות מן העיזבון, בלא מינוי מנהל עיזבון, וזאת בהתקיים תנאים מסוימים ובכפוף לביצוע פעולות מסוימות בידי אותן רשויות.

כמו כן מוצע, בסעיף 4 להצעת החוק, לעגן בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן – חוק ההוצאה לפועל), הליך דומה שיאפשר לנושים שמנהלים תיק הוצאה לפועל נגד חייב שנפטר, לגבות את חובם, בתנאים ובמגבלות המוצעים בהצעת החוק, מכספי עיזבונו.

מאחר שההליכים המוצעים מאפשרים סילוק חובות שלא בהתאם לסדר העדיפות בין חובות העיזבון הקבוע בסעיף 104 לחוק הירושה, מוצע לקבוע בכל אחד מההליכים הסדר השבה מתאים.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 63; התשע"ו, עמ' 832.

"חוב חלוט" – חיוב שהגיע מועד פירעונו, שטרם שולם, ושחלף המועד להגשת ערר, השגה או ערעור לגביו, לפי העניין (בהגדרה זו – ערעור), ולא הוגש ערעור, או שהוגש ערעור ונדחה בהחלטה סופית שאינה ניתנת עוד לערעור, או שניתן לגביו פסק דין חלוט;

"הממונה על הגבייה" – כהגדרתו בפקודת המסים (גבייה)², ולעניין המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות – מנהל המרכז או עובד המרכז שהמנהל הסמיכו לעניין סימן זה; "פקודת פשיטת הרגל" – פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980³;

"רשות" – גוף המנוי בתוספת, שהוא נושה של מוריש, לרבות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות;

"תאגיד בנקאי" – תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁴, שהגיש הודעה בדבר הימצאו של נכס בידיו כאמור בסעיף 7א(1) או (2) לפקודת המסים (גבייה), לגבי נכס של מוריש.

על אף הוראות סעיף 104 כפי שהוחל בסעיף 124, קיבל תאגיד בנקאי, מרשות, פנייה לגביית חוב כאמור בסעיף 125ג, יעביר לרשות בהתאם לפנייה סכום שלא יעלה על 20,000 שקלים חדשים, מכספי העיזבון המוחזקים בידיו, הכול בהתאם להוראות סימן זה.

העברת כספי עיזבון לרשות בהתאם לפנייה לגביית חוב

ד ב ר י ה ס ב ר

ברשימה את רשות המסים בישראל, רשויות מקומיות וחברות מים וביוב שבשליטת רשויות מקומיות, ולהסמיך את שר המשפטים להוסיף או לגרוע גופים מהתוספת, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

להגדרה "תאגיד בנקאי" – סעיף 7א(1) או (2) לפקודת המסים (גבייה) קובע הוראות לעניין חובת צד שלישי שמחזיק נכסים של חייב, לרבות צד שלישי כאמור שהוא תאגיד בנקאי, למסור את הנכסים שברשותו, לאחר שהומצא לו צו עיקול, לידי פקיד הגבייה כמשמעותו בפקודה האמורה. בהתאם לכך שההליך המוצע נועד לשמש רק גופים שגובים חובות בהליכי גבייה מינהליים, ומאחר שהוראות סעיף 7א(1) או (2) האמור חלות על הגבייה בידי גופים אלה מתוך כספים המוחזקים בידי תאגידים בנקאיים, מוצע כי גופים אלה יוכלו לפנות, לשם גביית חוב לפי ההליך המוצע, רק לתאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, שהגיש לפקיד הגבייה הודעה בדבר הימצאו של נכס בידיו כאמור בסעיף 7א(1) או (2) לפקודת המסים (גבייה) (להלן – תאגיד בנקאי), דהיינו, לתאגיד בנקאי שהגיש לפקיד הגבייה הודעה על כך שהוא מחזיק בכספים של החייב.

לסעיף 125ב המוצע

סעיפים 104 ו-124 לחוק הירושה קובעים הוראות מהותיות לעניין הליך סילוק חובות העיזבון. הוראות אלה

להגדרה "חוב חלוט" – מוצע להגדיר "חוב חלוט" לצורך סימן זה כחיוב שהגיע מועד פירעונו, שטרם שולם, ושחלף המועד להגשת ערר, השגה או ערעור לגביו, לפי העניין, ולא הוגש ערעור, או שהוגש ערעור ונדחה בהחלטה סופית שאינה ניתנת עוד לערעור, או שניתן לגביו פסק דין חלוט. כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 125ג המוצע, לא ניתן להשתמש בהליך המוצע אלא לשם גבייה של חובות חלוטים של מוריש. מאחר שמדובר בהליך חלוט שאינו ההליך הרגיל לפי חוק הירושה ושמתגבר על סדר הפירעון הקבוע באותו חוק, מוצע שבהליך כזה לא ייגבו חובות שניתן עדיין לערער עליהם.

יצוין בהקשר זה כי חובות המוריש (שאת החלוטים שבהם אפשר יהיה לגבות לפי ההליך המוצע) הם החובות שהמוריש היה חייב ערב מותו ולא התבטלו במותו (ראו סעיף 104(א)(3) לחוק הירושה).

להגדרה "רשות" – מוצע להגדיר "רשות" לעניין סימן ה' המוצע כגוף המנוי בתוספת, שהוא נושה של מוריש. כמו כן, ייחשב המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות בגדר רשות לעניין ההסדר המוצע.

הגופים שמוצע לכלול בתוספת לחוק הירושה, כנוסחה בסעיף 3 להצעת החוק, הם רשויות ציבוריות הגובות חובות בהליכי גבייה מינהליים לפי פקודת המסים (גבייה) ושקיזימים לזכותן חובות של נפטרים בהיקפים גדולים. כך מוצע לכלול

² חוקי א"י, כרך ב' עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

פנייה לגביית חוב 125.g. (א) הממונה על הגבייה ברשות רשאי לפנות לתאגיד בנקאי, לשם גביית חוב חלוט של המוריש מכספי העיזבון (בסימן זה – פנייה לגביית חוב), אם מתקיימים כל אלה:

(1) הממונה על הגבייה בדק ומצא כי מתקיימים כל אלה:

(א) חלפה חצי שנה לפחות מיום פטירת המוריש;

(ב) סך כל החובות החלוטים של המוריש לאותה רשות אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים;

(ג) אין בקשה תלויה ועומדת לצו ירושה או צו קיום צוואה לגבי העיזבון;

(ד) לא ניתן לגבי העיזבון צו ירושה או צו קיום צוואה, לפי העניין, ואם ניתן צו כאמור – חלפה שנה מיום מתן הצו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בפסקת משנה (א) מוצע לקבוע תנאי שלפיו חלפה חצי שנה לפחות ממועד פטירת המוריש. תנאי זה נועד להבטיח שניתנה ליורשים הזדמנות לפעול בעצמם לפי חוק הירושה ולהוציא צו ירושה או צו קיום צוואה ולמנות מנהל עיזבון לעיזבון המוריש, או שניתנה לנושה אחר של המוריש לפעול לפי אותו חוק למינוי מנהל עיזבון לעיזבון של המוריש.

התנאי שמוצע לקבוע בפסקת משנה (ב) הוא שגובה סך כל החובות החלוטים של המוריש לטובת אותה רשות (שמטעמה פונה הממונה על הגבייה) אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים; לגבי חובות גבוהים יותר תצטרך הרשות לפעול לפי ההליך הרגיל הקבוע בחוק הירושה ולבקש צו למינוי מנהל עיזבון לפי אותו חוק.

התנאים שמוצע לקבוע בפסקאות משנה (ג) עד (ה) נועדו להבטיח שמדובר בעיזבון שהיורשים לא פועלים בו וכן שאין נושים אחרים הפועלים לגביית חובות מהעיזבון.

בפסקת משנה (ג) מוצע לקבוע תנאי שלפיו אין בקשה תלויה ועומדת לצו ירושה או לצו קיום צוואה לגבי עיזבון המוריש.

התנאי שמוצע לקבוע בפסקת משנה (ד) הוא שלא ניתן לגבי עיזבון המוריש צו ירושה או צו קיום צוואה, לפי העניין, ואם ניתן צו כאמור – חלפה שנה מיום מתן הצו.

ככלל, אם ניתן צו ירושה או צו קיום צוואה, נדרש הנושה לפעול מול היורשים לשם סילוק חובו (ואם מונה מנהל עיזבון – מול מנהל העיזבון). עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם היורשים לא פעלו לסילוק חובות העיזבון טרם חלוקת העיזבון ויש לנושים קושי לפעול מולם לצורך סילוקם של החובות. ההליך המוצע נועד בין השאר למקרים כאלה. בהתאם, מוצע לקבוע, כתנאי לשימוש בהליך, שבמקרה שניתן צו ירושה או צו קיום צוואה, חלפה

קובעות את סדר העדיפות בסילוק חובות מן העיזבון בידי מנהל עיזבון (לפי סעיף 104 לחוק האמור) או בידי היורשים (לפי סעיף 124 לאותו חוק).

מאחר שכאמור נועד ההסדר המוצע למצבים שבהם אין כל פעילות של יורשים או של נושים אחרים בעיזבון (ראו למשל התנאים הקבועים בסעיף 125.g(א)(1) עד (ה) המוצע), מוצע להתגבר על הוראות סעיפים 104 ו-124 לחוק הירושה, ולקבוע שעל אף האמור בהן, תאגיד בנקאי שקיבל מרשות פנייה לגביית חוב לפי סעיף 125.g המוצע (להלן – פנייה לגביית חוב), יעביר לרשות בהתאם לאותה פנייה, סכום שלא יעלה על 20,000 שקלים חדשים, מכספי עיזבון המוריש – החייב – המוחזקים בידי, הכול בהתאם להוראות סימן ה' המוצע. ההתגברות על ההוראות האמורות בחוק הירושה – והסטייה מסדר העדיפות לסילוק חובות שהוראות אלה קובעות – מותנית בכך שמתקיימים כל התנאים להעברת הכספים כמוצע בסימן זה, וצריכה להיעשות בהתאם להוראותיו. ויודגש כי עיקר הנטל לעניין זה מונח על כתפי הרשות (ובכל רשות – על כתפי הממונה על הגבייה ברשות) המבקשת לנקוט בהליך.

לסעיף 125.g המוצע

מוצע לקבוע את התנאים שבהתקיימם רשאי הממונה על הגבייה ברשות לפנות לתאגיד בנקאי לשם גביית חוב חלוט מכספי עיזבון המוריש המוחזקים בידי אותו תאגיד, וכן את הדרך שבה על הממונה על הגבייה לפעול לבדיקת התקיימותם.

לסעיף קטן (א) לפסקה (1)

מוצע למנות רשימה של תנאים שעל הממונה על הגבייה ברשות לבדוק בטרם יוכל לפנות לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב, כמפורט להלן.

(ה) הרשם לענייני ירושה לא מינה מנהל עיזבון, ולא הוגשה לרשם בקשה למינוי מנהל עיזבון;

(ו) לא ניתן לגבי המוריש צו כינוס כאמור בסעיף 6 לפקודת פשיטת הרגל או צו ניהול עיזבון בפשיטת רגל כאמור בסעיף 202 לפקודה האמורה;

(ז) אין תיק הוצאה לפועל שתלוי ועומד נגד העיזבון לטובת זוכה שאינו הרשות;

(2) לא ידוע לממונה על הגבייה על כך שהתמנה מנהל עיזבון בידי בית משפט, על כך שתלויה ועומדת נגד העיזבון, בבית משפט, בקשה למינוי מנהל עיזבון או בקשה לניהול עיזבון בפשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל, או על כך שתלויה ועומדת נגד המוריש בבית משפט בקשת פשיטת רגל לפי אותה פקודה;

(3) חלף המועד להגשת התנגדות כאמור בסעיף 125 והא הוגשה התנגדות;

ד ב ר י ה ס ב ר

להם, מוצע כי ההליך החלופי יתאפשר רק במקרים שבהם לא קיים נושה אחר שפועל לשם מימוש חובותיו – בין בהליכים לפי פקודת פשיטת הרגל ובין בהליכים לפי חוק ההוצאה לפועל. אם קיימים נושים נוספים שנקטו לגבי המוריש הליכים לפי פקודת פשיטת הרגל או פתחו נגדו תיק הוצאה לפועל, תצטרך הרשות לפעול למינוי מנהל עיזבון כדי להיפרע מעיזבון המוריש.

על פי המוצע יבדוק הממונה על הגבייה את התקיימותו של התנאי הנוגע לפתיחת תיק בהוצאה לפועל באמצעות הגשת בקשה למנהל לשכת ההוצאה לפועל. בדיקה זו תיעשה על פי המוצע שבוע לפני הפנייה לתאגיד הבנקאי, לפי המוקדם.

לפסקה (2)

מוצע לקבוע, כתנאי לשימוש בהליך, שלא ידוע לממונה על הגבייה על מינוי מנהל לעיזבון המוריש בידי בית משפט או על כך שתלויה ועומדת נגד עיזבון המוריש, בבית משפט, בקשה למינוי מנהל עיזבון, או בקשה לניהול עיזבון בפשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל, וכן שלא ידוע לממונה על כך שתלויה ועומדת נגד המוריש בקשת פשיטת רגל לפי אותה פקודה. כאמור, אם מונה מנהל עיזבון, על הרשות, כנושה, לפעול מולו לסילוק חובות העיזבון. באופן דומה, אם מתנהלים לגבי המוריש הליכים לפי פקודת פשיטת הרגל, על הרשות לתבוע את חובותיה במסגרת אותם הליכים.

לפסקה (3)

מוצע כי הממונה על הגבייה יוכל לפנות לתאגיד הבנקאי רק לאחר שחלף המועד להגשת התנגדות כאמור בסעיף 125 המוצע ולא הוגשה התנגדות. כמפורט להלן

שנה מיום מתן הצו כאמור והיורשים לא דאגו בפרק זמן זה לסילוק החובות. אמנם סעיף 128 לחוק הירושה קובע הוראות לעניין אחריותם של נושים שלא דאגו לסילוק חובות העיזבון לפני חלוקתו, ואולם בחובות נמוכים כאמור, לעתים פתיחה בהליך לפי סעיף 128 לחוק הירושה אינה כדאית.

בפסקת משנה (ה) מוצע לקבוע כתנאי לשימוש בהליך המוצע שהרשם לענייני ירושה לא מינה מנהל לעיזבון המוריש, ולא הוגשה לרשם לענייני ירושה בקשה לצו למינוי מנהל עיזבון כאמור (המוגשת לפי סעיפים 78(ב) או 81 לחוק הירושה). אם מונה מנהל עיזבון או שהוגשה בקשה למינוי כאמור, לא יהיה ניתן לפעול לסילוק החוב לפי ההסדר המוצע בסימן זה, והליכי מימוש החובות באמצעות מנהל העיזבון יימשכו כסדרם.

בפסקת משנה (ו) מוצע לקבוע תנאי שלפיו לא ניתן לגבי המוריש צו כינוס כאמור בסעיף 6 לפקודת פשיטת הרגל או צו ניהול עיזבון בפשיטת רגל כאמור בסעיף 202 לפקודה האמורה. אם ניתן צו כאמור, יימשכו ההליכים בהתאם לאותה פקודה. גם הבדיקה של תנאי זה תיעשה על פי המוצע שבוע לפני הפנייה לתאגיד הבנקאי, לכל המוקדם.

תנאי נוסף שמוצע לחייב את הממונה על הגבייה לבדוק, בפסקת משנה (ז), הוא שאין תיק הוצאה לפועל שתלוי ועומד נגד עיזבון המוריש לטובת זוכה שאינו הרשות.

מאחר שההליך המוצע נועד למקרים שבהם איש מן הנושים לא פעל לגביית חובו מן העיזבון, וכדי לא לפגוע בזכותם של נושים אחרים לממש חובות שהמוריש חב

(4) היועץ המשפטי של הרשות אישר כי מתקיימים התנאים שבפסקאות (1) עד (3).

(ב) הממונה על הגבייה יבדוק את התקיימות התנאים שבפסקאות משנה (ג) עד (ז) של סעיף קטן (א)(1) שבוע לפני הפנייה לתאגיד הבנקאי, לכל המוקדם.

(ג) הממונה על הגבייה רשאי לבקש ממנהל לשכת ההוצאה לפועל מידע לשם בדיקת התקיימות התנאי שבפסקת משנה (ז) של סעיף קטן (א)(1), ובלבד שלא יבקש את המידע כאמור אלא לאחר שמצא שמתקיימים התנאים שבפסקאות משנה (א) עד (ו) של אותו סעיף קטן; ביקש הממונה על הגבייה מידע כאמור, יעביר לו מנהל לשכת ההוצאה לפועל את המידע; הממונה על הגבייה רשאי לעשות שימוש במידע שקיבל מרשם ההוצאה לפועל לפי הוראות סעיף קטן זה לשם בדיקת התקיימות התנאי שבסעיף קטן (א)(1)(ז), ולמטרה זו בלבד.

(ד) לצורך בדיקת התקיימות התנאים שבפסקאות משנה (ג) עד (ה) של סעיף קטן (א)(1), יעיין הממונה על הגבייה במרשם הארצי כמשמעותו בסעיף 73ז.

(ה) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין הדרך שבה תתבצע הפנייה לגביית חוב, בידי רשות, לפי הוראות סימן זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

גם התנאים שעניינם הוצאת צו ירושה או צו קיום צוואה או הגשת בקשה לצו כאמור, באמצעות בדיקה במרשם הארצי לפי סעיף 73ז לחוק הירושה. יצוין כי ניתן לבצע בדיקה זו באמצעות אתר האינטרנט של המרשם הארצי לענייני ירושה.

על פי המוצע בסעיף קטן (ב) תיעשה הבדיקה שבוע לפני הגשת הבקשה, לכל המוקדם.

לסעיף קטן (א)

מוצע לאפשר לממונה על הגבייה לבקש ממנהל לשכת ההוצאה לפועל מידע לשם בדיקת התקיימות התנאי שלפיו אין תיקי הוצאה לפועל תלויים ועומדים נגד עיזבון המוריש (ראו סעיף קטן (א)(1)(ז) המוצע). עם זאת, מטעמים הנוגעים להגנת הפרטיות, מוצע כי הממונה על הגבייה יבדוק תנאי זה רק לאחר שבדק את כל שאר התנאים שעליו לבדוק לפי סעיף קטן (א)(1) המוצע.

כמו כן מוצע להבהיר כי הממונה על הגבייה יהיה רשאי לעשות שימוש במידע שקיבל ממנהל לשכת ההוצאה לפועל אך ורק לצורך בדיקת קיומו של התנאי לעניין העדר תיקי הוצאה לפועל תלויים ועומדים נגד עיזבון המוריש.

לסעיף קטן (ה)

מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הוראות לגבי הדרך שבה תפנה רשות לתאגיד בנקאי לשם גביית החוב.

בדברי ההסבר לאותו סעיף, ניתן להתנגד לפנייה לגביית חוב בתוך 45 ימים מיום הפרסום או המסירה של הודעת הרשות על כוונתה לפנות לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב, לפי סעיף 125ד המוצע.

לפסקה (4)

מוצע לקבוע כי תנאי נוסף לפניית הממונה על הגבייה ברשות לתאגיד הבנקאי הוא, שלאחר שהממונה על הגבייה ברשות בדק ומצא כי מתקיימים התנאים המנויים בפסקה (1), היועץ המשפטי של הרשות אישר כי הממונה על הגבייה אכן עשה זאת, כלומר, ביצע את הבדיקה ומצא שהתנאים מתקיימים. כמו כן נדרש היועץ המשפטי לאשר שמתקיים לגבי הממונה על הגבייה התנאי כאמור בפסקה (2) וכן שחלף המועד להגשת התנגדות לפנייה לתאגיד הבנקאי.

כאמור, על פי המוצע, אין לתאגיד בנקאי שמקבל פנייה לגביית חוב שיקול דעת לעניין העברת הכספים בהתאם לפנייה. לב ההסדר המוצע מצוי בבדיקת התקיימות התנאים לפנייה בידי הממונה על הגבייה ברשות, שהיא הבסיס לפנייה לתאגיד הבנקאי. הדרישה לאישור היועץ המשפטי נועדה להבטיח בקרה על הפעלת שיקול הדעת כאמור בידי הממונה על הגבייה.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ד)

על פי המוצע בסעיף קטן (ד), יבצע הממונה על הגבייה את בדיקת התנאים שעניינם מינוי מנהל עיזבון בידי רשם הירושה או הגשת בקשה למינוי כאמור, כמו

פרסום או משלוח
הודעה על כוונה
לבצע פנייה לגביית
חוב

125.ד. (א) רשות המבקשת לפנות לתאגיד בנקאי לשם גביית חוב
לפי הוראות סעיף 125ג, תפרסם הודעה על כך וכן תשלח
הודעה כאמור לנושים וליוורשים הידועים לה, בדואר רשום
עם אישור מסירה, הכול בדרך שתיקבע בתקנות.

(ב) בהודעה לפי סעיף קטן (א) תפרט הרשות את כל אלה:

(1) פרטי זהותו של המוריש כפי שקבע השר;

(2) התקיימותם של התנאים לפנייה לגביית חוב
המנויים בסעיף 125ג(א)(1)(א) ו-(ב);

(3) פרטים בדבר צווי עיקול שהוטלו לבקשתה על
כספים בחשבון הבנק שמתנהל על שם המוריש אצל
התאגיד הבנקאי, כפי שקבע שר המשפטים.

התנגדות לגביית
חוב חלוט מכספי
העיזבון

125.ה. (א) יורש או נושה שאינו רשות, רשאי להגיש לממונה
על הגבייה התנגדות לגביית חוב חלוט מכספי העיזבון לפי
הוראות סימן זה, בדרך שקבע שר המשפטים בתקנות, בתוך
45 ימים מיום הפרסום או מסירת ההודעה כאמור בסעיף
125.ד, לפי העניין.

(ב) הוגשה התנגדות בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (א),
יפסיק הממונה על הגבייה את ההליך החלופי לסילוק חוב
חלוט מכספי העיזבון, ובכלל זה לא יפנה לתאגיד הבנקאי
לשם גביית החוב.

הפסקת הליך חלופי
לסילוק חוב חלוט
מכספי עיזבון

125.ו. פרסמה רשות, לפי הוראות סעיף 125.ד, הודעה על כך
שבכוונתה לפנות לתאגיד בנקאי לשם גביית חוב, ונודע
לממונה על הגבייה על כך שחדל להתקיים תנאי מהתנאים
לפנייה לגביית חוב כאמור בסעיף 125ג(א)(1)(ב) עד (ז) או (2),
יחולו הוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 125ה המוצע

מוצע לקבוע את התנאים להגשת התנגדות לפנייה
לגביית חוב בידי יורש או נושה. הדרך להגשת התנגדות
תיקבע על פי המוצע בתקנות. משהוגשה התנגדות, לא
תוכל הרשות להמשיך בהליך המוצע לסילוק החוב;
הרשות תוכל להמשיך לפעול למימוש החובות בדרך
הרגילה הקבועה בחוק הירושה, על ידי מינוי מנהל עיזבון.
יצוין בהקשר זה כי רשות לא תוכל להתנגד, כנושה של
המוריש, לגביית חוב של אותו מוריש בידי רשות אחרת.

לסעיף 125ו המוצע

מוצע לקבוע הוראות שיחולו במקרה שבו, לאחר
שהרשות פרסמה, לפי סעיף 125.ד המוצע, הודעה על
כוונתה לפנות לתאגיד בנקאי לשם גביית חוב, נודע
לממונה על הגבייה שחדל להתקיים תנאי מהתנאים
לביצוע הפנייה. מוצע כי אם נודע לממונה על הפסקת
התקיימות תנאי כאמור, לפני פנייתו לתאגיד הבנקאי, הוא
יפסיק את ההליך החלופי ולא יבצע את הפנייה לתאגיד.

לסעיף 125ד המוצע

ההליך המוצע בסימן זה הוא כאמור הליך חלופי
שנועד למצבים פשוטים וברורים, קרי למצבים שבהם
אין למוריש נושים אחרים נוסף על הרשות או יורשים,
המתנגדים להליך. כדי לאפשר ליורשים או לנושים כאמור,
אם יש, להגיש התנגדות לפנייה לגביית חוב (וכך למנוע
את השימוש בהליך) מוצע לקבוע הוראות בעניין פרסום
ומשלוח הודעה בדבר הכוונה לפתוח בהליך החלופי,
ובכלל זה לקבוע את הפרטים המהותיים שחייבים להיכלל
בהודעה כאמור. על פי המוצע, יקבע שר המשפטים בתקנות
את אופן משלוח ההודעה או פרסומה.

כאמור, אחד התנאים לפנייה לגביית חוב הוא שלא
הוגשה התנגדות בידי נושה או יורש בתוך 45 ימים מיום
פרסום ההודעה או משלוח ההודעה (ראו דברי ההסבר
לסעיף 125ג(א)(3) המוצע). מכאן שבלא פרסום או משלוח
הודעה כאמור, תנאי זה לא יכול להתקיים ולא יהיה ניתן
לבצע את הפנייה.

(1) אם הממונה על הגבייה טרם פנה לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב – יפסיק הממונה את ההליך החלופי לסילוק חוב חלוט מכספי העיזבון, ובכלל זה לא יפנה לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב;

(2) אם הממונה על הגבייה פנה לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב – יודיע הממונה לתאגיד הבנקאי על ביטול הפנייה;

(3) קיבל תאגיד בנקאי הודעה על ביטול הפנייה כאמור בפסקה (2), לא יעביר לרשות כספים בהתאם לפנייה.

קיבל תאגיד בנקאי ארבע פניות לגביית חוב או יותר, לגבי אותו מוריש, יחולו הוראות אלה: 125.ז.

פניות נוספות
לגביית חוב

(1) סך כל החובות שיסולק לפי הוראות סימן זה לא יעלה על 60,000 שקלים חדשים;

(2) עלה סך כל החובות שהתאגיד קיבל פניות לגבייתם לפי הוראות סימן זה על 60,000 שקלים חדשים, יסולקו החובות לפי הוראות סעיף 125 ב בהתאם ליחס סכומיהם;

(3) קיבל תאגיד בנקאי, לאחר שהעביר כספים בהתאם לשלוש פניות לגביית חוב או יותר (בפסקה זו – פניות קודמות), פנייה נוספת לגביית חוב (בפסקה זו – פנייה חדשה), וחלות, בעקבות הפנייה החדשה, הוראות פסקה (2), יחולו הוראות אלה:

(א) התאגיד הבנקאי יעביר לרשות, בהתאם לפנייה החדשה, סכום שלא יעלה על ההפרש בין 60,000 שקלים חדשים לבין סך הסכומים שהעביר התאגיד הבנקאי בהתאם לפניות הקודמות (בפסקה זו – סכום ההפרש);

ד ב ר י ה ס ב ר

סכום כולל העולה על 60,000 שקלים חדשים, אוי ייעשה סילוק החובות מן העיזבון בהתאם לאותן פניות בשיעורים בהתאם ליחס סכומיהם – פארי פאסו (pari passu).

כמו כן מוצע כי אם קיבל התאגיד הבנקאי פנייה חדשה לגביית חוב לפי סימן ה'1 המוצע, לאחר שכבר העביר 60,000 שקלים חדשים בהתאם לפניות קודמות לגביית חוב לפי אותו סימן, תעביר כל רשות שקיבלה כספים בהתאם לפניות הקודמות, לרשות שהעבירה לתאגיד הבנקאי את הפנייה החדשה, את ההפרש בין הסכום שקיבלה מהתאגיד הבנקאי לבין הסכום המגיע לה בהתאם ליחס סכומי החובות המתוקן (המחושב לאור הוספת החוב נושא הפנייה החדשה לסך החובות שלגבייתם התקבלו הפניות הקודמות). ההסדר המוצע לעניין זה נועד לשמור על העיקרון של סילוק החובות פארי פאסו, כמוסבר לעיל.

אם נודע לו כאמור לאחר שכבר פנה לתאגיד הבנקאי, הוא יידרש להודיע לתאגיד על ביטול הפנייה, ובהתאם, התאגיד הבנקאי לא יעביר לרשות כספים בהתאם לפנייה.

לסעיף 125 המוצע

מוצע לקבוע הוראות לעניין מצב שבו קיבל תאגיד בנקאי פניות לגביית חוב מכמה רשויות שונות. מוצע כי במקרה זה סכום כל החובות שיהיה אפשר לסלק באמצעות ההליך החלופי מכספי עיזבון הנפטר המצויים אצל התאגיד הבנקאי לא יעלה על 60,000 שקלים חדשים.

כל עוד לא פנו לתאגיד הבנקאי יותר משלוש רשויות, לא מתעורר קושי, שכן הסכום המרבי שניתן לסלק באמצעות ההליך החלופי עומד על 20,000 שקלים חדשים. ואולם מוצע כי אם פנו לתאגיד הבנקאי ארבע רשויות או יותר, והפניות של אותן רשויות נוגעות לגביית

(ב) עלה החוב שלגביו התקבלה הפנייה החדשה על סכום ההפרש, תעביר כל רשות שקיבלה כספים בהתאם לפניות הקודמות, לרשות שהעבירה את הפנייה החדשה, את ההפרש בין הסכום שקיבלה מהתאגיד הבנקאי לבין הסכום המגיע לה בהתאם ליחס סכומי החובות המתוקן; לעניין זה, "יחס סכומי החובות המתוקן" – יחס סכומי החובות כאמור בפסקה (2), כשהוא מחושב מחדש לאור הוספת החוב שלגביו התקבלה הפנייה החדשה לסך החובות שלגביהם התקבלו הפניות הקודמות.

<p>125ח. סולק לרשות חוב חלוט לפי הוראות סימן זה, ומצא בית המשפט, לבקשת נושה, יורש, או מנהל העיזוב, כי על הרשות להשיב את הכספים שקיבלה בהתאם לפנייה לגביית חוב, כולם או חלקם, לרבות בשל סדר העדיפויות בסילוק חובות העיזוב כאמור בסעיף 104, תשיב הרשות את הכספים שקיבלה, כולם או חלקם, למי שיורה בית המשפט וכפי שיורה, בצירוף הפרשי ריבית והצמדה, כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁵, מיום קבלת הכספים כאמור עד יום ההשבה.</p>	<p>השבה</p>
<p>125ט. התאגיד הבנקאי לא יישא באחריות אזורחית אם פעל בהתאם להוראות סימן זה.</p>	<p>פטור מאחריות</p>
<p>125י. ההוראות לפי סעיף זב לפקודת המסים (גבייה)⁶ לעניין צו עיקול או צו מסירה, ובכלל זה ההוראות לעניין מתן צו כאמור והחובה למסור מעוקל בהתאם לצו, יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין פנייה לגביית חוב בידי הממונה על הגבייה והעברת כספי עיזוב לרשות בידי התאגיד הבנקאי לפי פנייה כאמור, בהתאם להוראות סימן זה.</p>	<p>תחולת הוראות מפקודת המסים (גבייה)</p>

ד ב ר י ה ס ב ר

פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – הפרשי ריבית והצמדה), מיום קבלת הכספים עד יום ההשבה, לגורם שעליו יורה בית המשפט ובדרך שיורה.

לסעיף 125ט המוצע

מוצע לקבוע כי תאגיד בנקאי לא יישא באחריות אזורחית אם פעל בהתאם להוראות סימן ה'1 המוצע. יודגש כי התפקיד של התאגיד הבנקאי בהליך המוצע הוא כאמור תפקיד טכני, והוא אינו גורם המפעיל שיקול דעת לגבי התקיימות התנאים לפנייה לגביית חוב.

לסעיף 125י המוצע

ההסדר שבסימן ה'1 המוצע משתלב בהליך גבייה מינהלית של חובות, המתנהל בהתאם להוראות לפקודת המסים (גבייה), בשלב שבו הרשות הטילה כבר עיקול על נכסי החייב לפי סעיף 7 לפקודה האמורה.

לסעיף 125ח המוצע

מאחר שבמסגרת ההליך המוצע מסולקים חובות מכספי עיזוב בלא מינוי מנהל עיזוב, ותוך סטייה מסדר העדיפות בין חובות העיזוב שבסעיף 104 לחוק הירושה, ייתכנו מקרים שבהם יתברר בשלב מאוחר יותר כי יש נושה אחר שלפי חוק הירושה זכותו עדיפה על זכותה של הרשות שקיבלה כספים בהתאם לפנייה לגביית חוב.

כדי לתת מענה למצבים כאלה, מוצע לקבוע הוראה שתחול במקרה שהסתיים ההליך החלופי, קרי סולק לרשות חוב לפי הוראות סימן ה'1 המוצע, ובשלב מאוחר יותר התברר בבית משפט כי הרשות אינה זכאית לסלק את החוב לטובתה, למשל במקרה שבו סילוק החוב לרשות גרם לקיפוח זכותו של נושה אחר, או בשל סיבה אחרת. מוצע כי במקרה כזה תשיב הרשות את הכספים שקיבלה לפי סימן זה בצירוף הפרשי ריבית והצמדה כמשמעותם בחוק

⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

⁶ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "ביצוע ותקנות ושינוי התוספת";
- (2) בסעיף קטן (א)(3), במקום הסיפה החל במלים "צורתן של הודעות" יבוא "הודעות ברבים, ובכלל זה צורתן של הודעות ברבים ודרכי פרסומן, לרבות מועדי פרסומן, בארץ ובחוץ לארץ";
- (3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) שר המשפטים רשאי לשנות את התוספת, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת."
3. אחרי סעיף 161 לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת"

(ההגדרה "רשות" שבסעיף 125א)

- (1) רשות המסים בישראל;
- (2) רשות מקומית;
- (3) חברה בשליטת רשות מקומית, כהגדרתה בסעיף 59 לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001⁷.
4. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967⁸ –

ד ב ר י ה ס ב ר

בהליכים לפי פקודת המסים (גבייה). ההסדר המוצע בסעיף זה, לעומת זאת, נועד לשמש את מי שאינם בהכרח נושים ציבוריים ושמנהלים או מבקשים לנהל נגד חייב שנפטר הליכים לגביית חוב במערכת ההוצאה לפועל, כפי שיפורט להלן.

במערכת ההוצאה לפועל מתנהלים לעתים תיקי הוצאה לפועל נגד חייב שנפטר אשר לא ניתן לגביו צו ירושה או צו קיום צוואה, או שלא מונה מנהל לעיזבונן, ואין לזוכה תמריץ לפעול למינויו של מנהל עיזבון מאחר שהחוב שהנפטר חייב לו עומד על סכום נמוך יחסית.

סעיף 78 לחוק ההוצאה לפועל קובע כי מותו של חייב אינו מונע או מפסיק הליכים נגד עיזבונן, בין שחולק ובין שטרם חולק, ואף מסמיך את רשם ההוצאה לפועל לנקוט בהליכים לפי חוק ההוצאה לפועל כלפי נכסי העיזבון שבידי מנהלי העיזבון או היורשים, לרבות הזוכים במנה על פי הצוואה. עם זאת, ככלל, נמשכים הליכי ההוצאה לפועל בכפוף להוראות לפי חוק הירושה ולמגבלות הקבועות באותו חוק, כלומר, באמצעות מנהל עיזבון או היורשים. לפי תקנה 10א לתקנות ההוצאה לפועל, התש"ם-1979 (ק"ת התש"ם, עמ' 386), במצב שבו לא ניתן צו ירושה או צו קיום צוואה ולא מונה מנהל עיזבון, ניתן לבצע הליכים ברישום בלבד, ולא ניתן לפעול למימוש החוב אלא בדרך הקבועה בחוק הירושה. נוצר אפוא קושי לממש את החוב, אם לא מונה מנהל עיזבון, או אם היורשים לא פועלים למימוש נכסי העיזבון.

סעיף 7ב לאותה פקודה מחייב צד שלישי, ובכלל זה תאגיד בנקאי, למסור לפקיד הגבייה כהגדרתו בפקודה האמורה את נכסי החייב המעוקלים המצויים ברשותו (כנזכר לעיל). לפי אותו סעיף תיעשה מסירת הנכסים המעוקלים באופן, במועד ובמקום שקבע פקיד הגבייה בצו העיקול או בצו נפרד שנתן פקיד הגבייה לאחר מכן (צו מסירה). מוצע להבהיר כי ההליך הקבוע בסימן ה'1 המוצע כפוף להוראות אלה.

סעיף 2 סעיף 160 לחוק הירושה מסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות לביצועו של החוק וכן תקנות בעניינים המפורטים בסעיף.

לפי פסקה (3) של סעיף קטן (א) מוסמך השר להתקין תקנות בעניינים מסוימים הנוגעים להודעות לפי החוק. מוצע לתקן פסקה זו ולהסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין הודעות ברבים באופן כללי, כמו כן מוצע להבהיר שסמכות זו כוללת בין השאר את הסמכות לקבוע תקנות גם בעניין מועדי פרסומן של ההודעות.

עוד מוצע להוסיף לסעיף 160 האמור את סעיף קטן (ג) ולהסמיך בו את שר המשפטים לשנות, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, את התוספת שבה מנויים הגופים שנחשבים לרשות לעניין ההסדר המוצע בסימן ה'1 בפרק שיש ליחוק הירושה, כנוסחו המוצע בסעיף 1 להצעת החוק.

סעיף 4 כאמור ההסדר שמוצע לקבוע בחוק הירושה, כללי בסעיף 1 להצעת החוק, נועד לשמש אך ורק נושים ציבוריים מסוימים, הגובים חובות

⁷ ס"ח התשס"א, עמ' 454.

⁸ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; התשע"ו, עמ' 751.

(1) בסעיף 78, בסופו יבוא "או לנקוט בהליכים לפי סעיף 78 כלפי נכסי העיזבון שבידי צד שלישי";

(2) אחרי סעיף 78 יבוא:

"צו לגביית חוב מכספי עיזבון של חייב שנפטר (א) בסעיף זה – 78א.

"בקשה לביצוע פסק דין" – בקשה לביצוע פסק דין כספי או כל חיוב אחר שניתן לפי חוק לבצעו כמו פסק דין של בית משפט, למעט בקשה למימוש משכון או משכנתה או בקשה לביצוע פסק דין למוזנות;

"חוק הירושה" – חוק הירושה, התשכ"ה-1965⁹;

"פקודת פשיטת הרגל" – פקודת פשיטת הרגל, [נוסח חדש], התש"ם-1980¹⁰;

"צו ירושה", "צו למינוי מנהל עיזבון" ו"צו קיום צוואה" – כמשמעותם בחוק הירושה;

"תאגיד בנקאי" – תאגיד בנקאי שהגיש למנהל לשכת ההוצאה לפועל הודעה לפי סעיף 44(ב) או (ג) או 45(א) או (ב), לפי העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

או לפתוח בהליכים חדשים), בכפוף להוראות לפי חוק הירושה, ומסמיך את רשם ההוצאה לפועל לנקוט בהליכים כאמור. מוצע לתקן את הסעיף כך שהרשם יהיה מוסמך גם לנקוט בהליכים לפי ההסדר המוצע בפסקה (2) כלפי נכסי העיזבון שבידי צד שלישי.

לפסקה (2)

לסעיף 78 המוצע

לסעיף קטן (א) המוצע

מוצע להגדיר כמה מונחים המשמשים בסעיף 78 המוצע.

על פי המוצע, מי שיוכל לנקוט בהליך הגבייה המוצע בסעיף זה הוא רק זוכה שהגיש ללשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע פסק דין. מוצע להגדיר את המונח "בקשה לביצוע פסק דין" כך שיכלול בקשה לביצוע פסק דין כספי או כל חיוב אחר שניתן לפי חוק לבצעו כמו פסק דין של בית משפט (כגון בקשה לביצוע שטר חוב או תביעה על סכום קצוב), אך למעט בקשה למימוש משכון או משכנתה או בקשה לביצוע פסק דין למוזנות. מוצע שלא לכלול בהגדרה בקשות למימוש משכון או משכנתה שכן במקרים אלה ישנה בטוחה שניתן לממש. כמו כן מוצע שלא לכלול בה בקשות לביצוע פסק דין למוזנות, שכן במקרים אלה הנושה הוא בדרך כלל גם יורש ולפיכך דרך המלך היא לפעול לפי חוק הירושה, הן לעניין חלוקת העיזבון באופן כללי והן לעניין מימוש החובות.

מוצע על כן להוסיף לחוק ההוצאה לפועל את סעיף 78א בנוסחו המוצע ולעגן בו הליך שיאפשר לזוכים להתגבר על הקושי המתואר לעיל, ולגבות, בהתקיים תנאים מסוימים, חובות נמוכים מחייבים שנפטרו.

יצוין כי ההסדר המוצע דומה אמנם בעיקרו להליך החלופי שמוצע לעגן בחוק הירושה, בסעיף 1 להצעת החוק (להלן – ההליך החלופי בחוק הירושה), אך שונה ממנו בפרטים מסוימים. השוני נובע בעיקר מההבדלים בהליכי הגבייה: בעוד שההליך החלופי בחוק הירושה משתלב בהליך של גבייה מינהלית בידי רשות ציבורית, והוא בעיקרו הליך פנימי המתבצע בתוך הרשות, הרי שההליך שמוצע לעגן בחוק ההוצאה לפועל הוא הליך שפועלים בו שני צדדים (הזוכה ועיזבון החייב) וגורם מכריע – רשם ההוצאה לפועל, שחוק ההוצאה לפועל, אשר מסדיר באופן מפורט את הליכי הגבייה של חובות לפיו, מקנה לו שיקול דעת עצמאי בצמתים רבים בהליך הגבייה.

הבדל נוסף בין ההליכים נובע מכך שהזוכים הפועלים בהוצאה לפועל הם על פי רוב גורמים פרטיים, שאינם רשות ציבורית. עובדה זו יש בה כדי להשפיע על האפשרות להחזיר את המצב לקדמותו במקרים שבהם מומש החוב בטעות.

לפסקה (1)

סעיף 78 לחוק ההוצאה לפועל מאפשר לקיים הליכי גבייה נגד עיזבונו של נפטר (להמשיך הליכים קיימים

⁹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 63.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

(ב) על אף האמור בסעיף 104 לחוק הירושה, כפי שהוחל בסעיף 124 לחוק האמור, רשאי רשם ההוצאה לפועל להורות לתאגיד בנקאי, בצו, לבקשת זוכה של חייב שנפטר, להעביר לידי מנהל לשכת ההוצאה לפועל סכום שלא יעלה על 20,000 שקלים חדשים או על סכום אחר שקבע שר המשפטים, בצו, מכספי עיזבון החייב המוחזקים בידי התאגיד הבנקאי, לשם גביית חוב פסוק מעיזבונו של החייב לטובת הזוכה (בסעיף זה – צו לגביית חוב מכספי עיזבון); הורה הרשם כאמור, יעביר התאגיד הבנקאי לידי מנהל לשכת ההוצאה לפועל את הסכום כאמור בהתאם לצו.

(ג) (1) זוכה של חייב שנפטר, שהגיש ללשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע פסק דין, רשאי להגיש לרשם ההוצאה לפועל בקשה לקבלת צו לגביית חוב מכספי עיזבון (בסעיף זה – בקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון), אם מתקיימים כל אלה:

(א) חלפה חצי שנה לפחות מיום פטירת החייב;

(ב) סך כל החוב הפסוק או החובות הפסוקים במצטבר נגד החייב לטובת אותו זוכה אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים או על סכום אחר שקבע שר המשפטים בצו;

(ג) לא ניתן לגבי עיזבון החייב צו ירושה או צו קיום צוואה, לפי העניין, ואם ניתן צו כאמור – חלפה שנה מיום מתן הצו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 1125 לחוק הירושה הנוכח לעיל, הוא הליך פנימי ברשות המבוצע בידי הממונה על הגבייה ברשות.

מוצע כי יהיה ניתן לעשות שימוש בהליך המוצע רק לשם גביית חובות שאינם עולים על 20,000 שקלים חדשים (פסקה (1)(ב) המוצעת). סכום זה זהה לסכום שמוצע לאפשר לגבות באמצעות ההליך החלופי בחוק הירושה, ואולם בעוד שבהליך האמור יכולות להשתמש כמה רשויות, הרי שעל פי המוצע בסעיף קטן (ה)(2), וכפי שיוסבר להלן, ניתן להשתמש בהליך המוצע בסעיף זה לשם גביית חוב מאותו חייב, פעם אחת בלבד.

תנאי נוסף שמוצע לקבוע הוא שהזוכה פרסם, בדרך שנקבעה בתקנות, הודעה על הגשת הבקשה לצו, וכן שלח הודעה כאמור לנושים ולירושים הידועים לו (פסקה (1)(ח) המוצעת). הזוכה רשאי לבחור לפרסם את ההודעה באמצעות רשות האכיפה והגבייה אך בכל מקרה יחולו עליו הוצאות הפרסום.

על פי המוצע, עומדים לרשות הנושים והירושים 45 ימים מיום הפרסום ומשלוח ההודעות בידי הזוכה, שבמהלכם הם יכולים להגיש התנגדות לרשם ההוצאה לפועל. אם לא הוגשה התנגדות בתוך התקופה כאמור יימשך ההליך.

לסעיף קטן (ב) המוצע

בדומה להליך החלופי בחוק הירושה, מוצע להתגבר על סדר הפירעון של חובות העיזבון הקבוע בסעיף 104 לחוק הירושה (ומוחל בסעיף 124 לחוק האמור על מקרים שבהם העיזבון מחולק בידי הירושים) ולהסמיך את רשם ההוצאה לפועל להורות לתאגיד בנקאי, בצו, לבקשת זוכה של חייב שנפטר, להעביר לידי מנהל לשכת ההוצאה לפועל סכום שלא יעלה על 20,000 שקלים חדשים מכספי עיזבון החייב המוחזקים בידי התאגיד הבנקאי, לשם גביית חוב פסוק מעיזבונו של החייב לטובת זוכה.

לסעיף קטן (ג) המוצע

מוצע לקבוע את התנאים שבהתקיימם רשאי זוכה להגיש בקשה לקבלת צו לגביית חוב מכספי עיזבון לפי ההליך המוצע בסעיף זה (להלן – בקשה לצו).

ככלל, מוצע לקבוע תנאים דומים לאלה הקבועים בסעיף 1125 לחוק הירושה כנוסחו בסעיף 1 להצעת החוק. עם זאת, התנאים המוצעים שונים מאלה הנוכחים לעיל בכמה עניינים, וגם דרך בדיקתם שונה – בהליך המוצע בסעיף זה הזוכה הוא שבודק את התקיימות התנאים ומפרט זאת בתצהיר ובמסמכים המוגשים לרשם ההוצאה לפועל, זאת בעוד שההליך המוצע לעניין בדיקת התנאים

(ד) אין בקשה תלויה ועומדת לצו ירושה, צו קיום צוואה או בקשה כאמור לצו למינוי מנהל עיזבון, שהוגשה לפי חוק הירושה לגבי עיזבון החייב;

(ה) הרשם לענייני ירושה לא מינה מנהל לעיזבון החייב לפי חוק הירושה ולא הוגשה לרשם בקשה לצו למינוי מנהל עיזבון לפי החוק האמור;

(ו) לא ניתן לגבי החייב צו כינוס כאמור בסעיף 6 לפקודת פשיטת הרגל או צו ניהול עיזבון בפשיטת רגל כאמור בסעיף 202 לפקודה האמורה;

(ז) לא ידוע לזוכה על כך שהתמנה מנהל לעיזבון החייב לפי חוק הירושה, בידי בית משפט, על כך שתלויה ועומדת נגד עיזבון החייב, בבית משפט, בקשה לצו למינוי מנהל עיזבון לפי החוק האמור או בקשה לניהול עיזבון בפשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל או על כך שתלויה ועומדת נגד החייב, בבית משפט, בקשת פשיטת רגל לפי הפקודה האמורה;

(ח) הזוכה פרסם, בעצמו או באמצעות רשות האכיפה והגבייה, ועל חשבונו, הודעה על הגשת הבקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון, וכן שלח הודעה כאמור לנושים וליוורשים הידועים לו, בדואר רשום עם אישור מסירה; הודעה לפי פסקת משנה זו תכלול את פרטי החייב כפי שקבע שר המשפטים, ובכלל זה מועד פטירתו של החייב, ויציגו בה זכותו של יורש או נושה של החייב להגיש התנגדות לבקשה בהתאם להוראות סעיף קטן (ז), והתקופה להגשת התנגדות; ההודעה תפורסם בדרך שקבע שר המשפטים.

(2) הזוכה יבדוק את התקיימות התנאים שפסקה (1)(ג) עד (ו) שבוע לפני הגשת הבקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון, לכל המוקדם.

(ד) (1) בבקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון יציין הזוכה את פרטי היוורשים הידועים לו, ובכלל זה פרטי התקשרות עדכניים עם אותם יורשים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ד) המוצע

מוצע לקבוע הוראות שונות לעניין הבקשה לצו. מוצע כי לבקשה יצורף תצהיר על התקיימות התנאים להגשתה המפורטים בסעיף קטן (ג) המוצע, שיימסר לרשם ההוצאה לפועל.

שאר התנאים המוצעים דומים לתנאים המוצעים בהליך החלופי בחוק הירושה וכמותם נועדו להבטיח שהגבייה בסטייה מסדר הפירעון לפי חוק הירושה, נעשית רק מעיזבון שאין בו פעילות.

(2) לבקשה כאמור בפסקה (1) יצורפו כל אלה:

(א) תצהיר בדבר התקיימות התנאים להגשת הבקשה, כאמור בסעיף קטן (ג); לא ידוע לזוכה על קיומם של יורשים לחייב, יכלול עובדה זו בתצהיר;

(ב) מסמכים התומכים בהתקיימות התנאים כאמור בפסקת משנה (א).

(3) הזוכה יודיע לרשם ההוצאה לפועל על כל שינוי בפרט מהפרטים שצוינו בבקשה כאמור בפסקה (1) או במסמכים שצורפו לה.

(ה) הוגשה בקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון, ומצא רשם ההוצאה לפועל כי מתקיימים כל אלה, רשאי הוא לתת צו לגביית חוב מכספי עיזבון בהתאם לבקשה:

(1) מתקיימים התנאים להגשת הבקשה כאמור בסעיף קטן (ג)(1)(א) עד (ח);

(2) אין תיק הוצאה לפועל נגד החייב לטובת זוכה אחר, ולא הוגשה לגבי אותו חייב בקשה אחרת לפי סעיף זה;

(3) התאגיד הבנקאי לא קיבל לגבי אותו חייב פנייה לגביית חוב לפי סעיף 125 לחוק הירושה;

(4) חלף המועד להגשת התנגדות כאמור בסעיף קטן (ז), ולא הוגשה התנגדות.

(ו) רשם ההוצאה לפועל יפנה לתאגיד הבנקאי לשם בדיקת התקיימות התנאי שבסעיף קטן (ה)(3).

ד ב ר י ה ס ב ר

התקבלה התנגדות, יהיה רשם ההוצאה לפועל רשאי, אם נוכח כי מתקיימים התנאים להגשת הבקשה שעליהם הצהיר הזוכה וכן כמה תנאים נוספים כמפורט להלן, לתת לזוכה צו לגביית חוב מכספי עיזבון בהתאם לבקשה.

על פי המוצע יצטרך רשם ההוצאה לפועל לוודא שלא קיימים זוכים נוספים כנגד אותו חייב. אם קיימים זוכים נוספים כאמור, ייפסק ההליך המוצע, והליכי הגבייה יימשכו כרגיל בהתאם להוראות חוק הירושה.

כמו כן יידרש הרשם לוודא שלא הוגשה בעבר, לגבי אותו חייב, בקשה לצו.

תנאי נוסף למתן הצו בידי הרשם הוא שהתאגיד הבנקאי לא קיבל, לגבי החייב, פנייה לגביית חוב במסגרת ההליך החלופי בחוק הירושה. כדי לברר אם תנאי זה מתקיים, יידרש הרשם לפנות לתאגיד הבנקאי.

יצוין כי בכל מקרה שבו יגישו זוכה ורשות ציבורית בקשות לגבייה בהליך חלופי (בהליך שמוצע, בסעיף זה, לעגן בחוק ההוצאה לפועל או בהליך החלופי בחוק

כמו כן מוצע שהזוכה יפרט בבקשה את הנושים והיורשים הידועים לו או שיצהיר (בתצהיר המצורף לבקשה) כי לא ידוע לו על קיומם של יורשים. רשימת הנושים והיורשים נועדה להבטיח כי ההודעה על הגשת הבקשה לצו תישלח אליהם באופן פרטני, מעבר להודעה המתפרסמת לציבור בדרך שנקבעה בתקנות (ראו סעיף קטן (1)(1)(ח) המוצע). כמו כן מוצע שהזוכה יצרף לבקשה מסמכים התומכים בהתקיימות התנאים להגשתה.

בפסקה (3) מוצע לחייב את הזוכה לעדכן את רשם ההוצאה לפועל על כל שינוי בפרט מהפרטים שצוינו בבקשה או במסמכים שצורפו לה.

לסעיפים קטנים (ה) ו-(ו) המוצעים

מוצע לקבוע את התנאים שבהתקיימם רשאי רשם ההוצאה לפועל לתת צו לגביית חוב מכספי עיזבון בהתאם לבקשה.

מוצע כי לאחר שחלפה התקופה להגשת ההתנגדות לבקשה לצו (ראו להלן דברי ההסבר לסעיף קטן (ז)), ומשלא

(ז) יורש או נושה של החייב רשאי להגיש לרשם ההוצאה לפועל, בתוך 45 ימים מיום הפרסום או המשלוח של ההודעה על הגשת הבקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון כאמור בסעיף קטן (ג)(1)(ח), לפי העניין, התנגדות לבקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון; יורש לא יגיש התנגדות כאמור אלא אם כן הגיש לבית משפט או לרשם לענייני ירושה בקשה לצו ירושה, בקשה לצו קיום צוואה או בקשה לצו למינוי מנהל עיזבון, לפי חוק הירושה; נושה לא יגיש התנגדות כאמור אלא אם כן הגיש ללשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע פסק דין נגד החייב, או שהגיש לבית משפט או לרשם לענייני ירושה בקשה לצו למינוי מנהל עיזבון לעיזבון החייב לפי חוק הירושה.

(ח) הוגשה התנגדות כאמור בסעיף קטן (ז), ונוכח רשם ההוצאה לפועל כי מתקיימים התנאים להגשתה כאמור באותו סעיף קטן, ידחה את הבקשה לצו לגביית חוב מכספי עיזבון.

(ט) נגבה חוב בהתאם לצו לגביית חוב מכספי עיזבון לפי סעיף זה, ומצא בית המשפט, לבקשת נושה, יורש, או מנהל העיזבון, כי הזוכה לא היה זכאי לגבות את החוב האמור מן העיזבון, ישיב הזוכה את הכספים שקיבל בהתאם לצו, כולם או חלקם, כפי שיוורה בית המשפט ולגורם שיוורה עליו, בצירוף הפרשי ריבית והצמדה, מיום קבלת הכספים כאמור עד יום ההשבה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי אם התקיימו התנאים הנזכרים לעיל להגשת התנגדות, והוגשה התנגדות, ידחה רשם ההוצאה לפועל את הבקשה לצו.

לסעיף קטן (ט)

מוצע לקבוע, בדומה למוצע במסגרת ההליך החלופי בחוק הירושה (ראו סעיף 25 לחוק הירושה כנוסחו המוצע בסעיף 1 להצעת החוק), כי אם הסתיימו הליכי גביית חוב לפי סעיף זה ובשלב מאוחר יותר קבע בית המשפט כי הזוכה לא היה זכאי לגבות את החוב, ישיב הזוכה את הכספים שהתקבלו אצלו בהתאם לצו, בצירוף הפרשי ריבית והצמדה, לגורם שעליו יורה בית המשפט. יצוין כי מההבדלים בין נושה ציבורי שמוצע לאפשר לו לגבות חובות באמצעות ההליך החלופי בחוק הירושה לבין זוכה פרטי הרשאי לפעול לפי ההליך המוצע בסעיף זה, מתחייב הבדל נוסף לעניין האפשרות של גביית חוב בהליך החלופי בידי כמה נושים. האפשרות שכמה נושים יגבו את החוב בהתאם ליחס סכומי החובות אינה קיימת בהליך המוצע בחוק ההוצאה לפועל, משום שאם יתברר בשלב מאוחר יותר כי זוכה פרטי לא היה זכאי מלכתחילה לגבות את החוב, עלול להיות קושי לפעול מול כמה גורמים פרטיים להשבת הכספים שנגבו.

הירושה) לגבי אותו חייב, במקביל, אף אחד מהם לא יוכל לפעול בהליך החלופי והם יידרשו לגבות את חובם מהעיזבון במסגרת חלוקתו בהליך הרגיל לפי חוק הירושה.

לסעיפים קטנים (ז) ו-(ח) המוצעים

מוצע לאפשר לנושה או יורש להגיש התנגדות לבקשה לצו, בתוך 45 ימים מיום פרסום או משלוח ההודעה על הגשת הבקשה, לפי העניין. מאחר שמדובר בהליך המתנהל לפני רשם ההוצאה לפועל, מוצע להגביל את האפשרות להתנגד לבקשה רק למקרים שבהם הנושה או היורש, לפי העניין, פועלים בעניין עיזבונו של המוריש. כך, נושה או יורש לא יוכלו להגיש התנגדות ותו לא, אלא יידרשו לבצע פעולות מסוימות כתנאי להגשתה: יורש לא יוכל להגיש התנגדות כאמור אלא אם כן הגיש לגבי עיזבון החייב שנפטר בקשה לקבלת צו ירושה או צו קיום צוואה או בקשה לקבלת צו למינוי מנהל עיזבון; ונושה לא יוכל להגיש התנגדות כאמור אלא אם כן פתח נגד החייב תיק הוצאה לפועל או הגיש בקשה לקבלת צו למינוי מנהל עיזבון לעיזבון החייב.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוצאה לפועל, תאגידים בנקאיים, רשויות וכדומה).
להיערך ליישום.

סעיף 5 מוצע לדחות את תחילתו של החוק המוצע
לשישה חודשים מיום פרסומו, כדי לאפשר
לגורמים הרלוונטיים המושפעים מהצעת החוק (לשכות